

Vážený pane děkane, vážená vědecká rado,

Jsem žák prof. Doležala a prof. Stavěla. Od prof. Doležala jsem se učil výzkumným metodám, použití experimentu v psychologii a přesnému kvantitativnímu vyhodnocování dat. V tomto směru se nesly i mé první experimentální práce z konce 50. a začátku 60. let. Zaměřoval jsem se na rozbor různých forem pracovní činnosti člověka - jako na př. rozbor pracovních křivek, vliv fyzikální zátěže či různých forem ~~zážitků~~ zpětné informace na výkonost aj. Cílem bylo optimalisovat pracovní podmínky jedince.

Zároveň však - poučen z působení prof. Stavěla - jsem si uvědomoval, že výzkumné tendence tehdejší - ale bohužel ~~ixdneční~~ mnohdy i dnešní psychologie - jsou zavádějící. Snaha izolovat působení jediné proměnné, sledovat určitý proces jedinou metodikou, ~~xxjediném~~ s použitím jediného experimentálního zařízení a na jediném pracovišti vede sice k ohromnému množství publikací, ale nevede k vytvoření dostatečně obecné teorie. Proto jsem se snažil v druhé polovině 60. let postupně vyvíjet srovnávací metodologii - spolu s řadou pracovníků PU UK. Záměrně jsme sledovali ^{člověka} v mnoha situacích a ~~sledovali~~ výsledky srovnávali - tak např. jsme zjistili, že některé aspekty činnosti člověka jsou stále /rychlost reakce, silové parametry reakce aj./, jiné jsou situačně specifické /hlavně ^{dyby} a omyly/. Brali jsme v úvahu i osobnostní rysy jedince jako další faktor, který zvyšuje varianci výsledků. Předpokládalo to ovšem i zvládnout ^{sp}žitější formy statistických technik než které se tradičně užívaly.

Koncem 60. let jsem se věnoval srovnávacímu rozboru rozhodovacích procesů a při řešení otázek subjektivní či psychologické pravděpodobnosti jsem začal spolupracovat s prof. Katětovem. Tato spolupráce se později přeměnila v seminář matematické psychologie, který přetrval 20 let a postupně se měnil v seminář obecně vědní, až se změnil v jednu z větví Klubu nezávislé inteligence.

Po odchodu z fakulty jsem pracoval ve Výzkumném ústavu psychiatickém v oddělení psychických zátěží, které tehdy vedl prof. Mikšík. Podílel jsem se na vytváření rozsáhlé databanky, ve které jsme shromažďovali experimentální údaje od souborů osob z rizikových profesí, od osob, u kterých došlo k jistému selhání - ať již somatickému, psychickému či morálnímu. Cílem bylo hledat u osob zdravých predikční kriteria pro možná selhání v budoucnosti a odvodit tak potřebná preventivní opatření.

V této době jsem si uvědomil, že srovnávací metodu je třeba kombinovat i s metodou vývojovou, která by umožňovala systematicky sledovat dynamiku změn ve vývoji jedince. Navázal jsem proto spolupráci s Ústavem pro matku a dítě a s tamním výzkumným týmem jsem spolupracoval na vyhodnocování raného vývoje dětí zdravých, ale i předčasně narozených či poškozených. Sledovali jsme různé údaje o jejich chování jak v bdění tak ve spánku, o prvních formách učení i o neurofysiologickém vývoji. Z rozboru řady pokusů jsme se dopracovali k modelu vývoje, který předpokládá, že v průběhu rané ontogenese nemají ~~změny~~ vývojové změny jednoduchý ~~vývojový~~ lineární charakter, ale jedná se vždy o reorganizaci celé struktury chování

V roce 1984 jsem přešel do Laboratoře sociální pediatrie při Institutu pro další vzdělávání lékařů. Zde jsem pracoval na dvou úkolech. Byl to ~~jednok~~ extensivní výzkum včasné detekce a redukce sensorických a motorických poruch v prvních fázích života dítěte. Výzkum je podporován Světovou zdravotní organizací a podílí se na něm dětští neurologové, ortopedové, oftalmologové a foniatři. Mým úkolem bylo zavést i základní parametry psychosociální, kontrolovat metodiku sběru dat a navrhnout postupy jejich zpracování. Výzkum ještě pokračuje a první výsledky jsou velmi slibné. Zároveň jsem se podílel na pokračování dlouhodobých výzkumů vývoje dětí, žijících v sociálně rizikových podmínkách /dětí nechtěné, děti svobodných

matek, děti v rodině alkoholika a pod./ . Tyto výzkumy probíhají již zhruba 20 let a jsou řízeny prof. Dunovským, doc. Matějčkem a dalšími. Mým úkolem bylo data revidovat, navrhnout jejich komplexní zpracování i pro pokračování výzkumu u nové generace /dětí nechtěných dětí apod./ Tyto výzkumy mají značný význam, jsou i ve světě poměrně vzácné a zároveň prokazují, že bez vhodné intervence dochází k prohlubování krise od generace ke generaci. Při tom ve stále složitější společnosti nabývají i relativně malé odchylky od normy na větším patogením významu.

V tomto roce se vracím na fakultu. Před léty jsem přednášel psychologickou metodologii, vedl některé diplomní semináře a vypisoval volitelné přednášky v souvislosti s výzkumnou činností. K této formě bych se chtěl vrátit. Poučen zkušeností z různých oblastí psychologie, ve kterých jsem se pohyboval, bych snad mohl přispět kvalifikovaně k výchově mladých psychologů a zároveň jim otvírat okna k světové vědě. Nechtěl bych vytvářet školu - ve smyslu práce na řešení jedné tematy a jedné metodiky, - chtěl bych spíše vytvářet školu kritického myšlení, kterou jsem prošel u svých učitelů s cílem maximalně usilovat o to, aby alespoň někteří studenti mne co nejdříve po opuštění univerzity překonali.

Děkuji Vám za vlídné posouzení mé úvahy a za Vaši pozornost.

V. Břidlaček

1990